



Phyllonorycter leucographella – F: NG8944 Stige, e. l. 22.iv.2001,
Ildtorn (*Pyracantha coccinea*) (O. Buhl). Foto OB
Vingefang 8 mm.

**Småsommerfuglen *Phyllonorycter leucographella* (Zell.)
- har bredt sig til Fyn.**

Otto Buhl

I slægten *Phyllonorycter*, der omhandler de kønne og karakteristiske rynkeminedyr, findes næsten 50 arter. Det er en oplagt gruppe at klække og dermed samtidig lære værtsplanterne at kende; det drejer sig hovedsageligt om træer og buske. Der er mange miner i bladene om efteråret, så det er en god tid at eftersøge arterne på. Når der er flere arter på samme vært, kan man skelne arternes miner fra hinanden ved udseendet, men også ved placeringen på bladet, idet det er artsspecifikt, om minen sidder på oversiden eller undersiden af bladet.

Phyllonorycter leucographella blev første gang fundet i NEZ: København, Hellerup som larve (miner) 20. dec. 1993 på Ildtorn (*Pyracantha coccinea*). Det er især buske, som står varmt op ad mure og ved parkeringspladser omgivet af megen asfalt, der er eftertragtede værter. Trods eftersøgning mange steder i hovedstadsområdet samt på Falster blev den kun fundet på få buske i Hellerup.

Larven minerer i bladene på den stedsegrønne Ildtorn, således at minerne kan findes tidligt på året alt efter vinterens forløb, og hvor varmt busken står placeret. Minen er oversidig og er i begyndelsen en flad, sølvskinnende mine langs begge sider af midterribben, men senere bliver den rødlig og oppustet. Til slut trækker minen bladet sammen, så det foldes helt sammen omkring midterribben, hvorefter minen bliver vanskeligere at lokalisere. Sammenfoldede blade med færdigudviklede larver har en tilbøjelighed til ret hurtigt efter foldningen at løsne sig og drysse til jorden under busken. De miner, hvis larve har været parasiteret, vil længe være synlige, da de ikke kommer længere i udviklingen og derfor ikke lukker bladet. I sådanne miner er der altid et lille hul i minen ned mod stilken, hvorigennem snylteren er klækket. Disse miner kan det meste af året røbe, at arten lever på lokaliteten. Larven forpupper sig i den inderste ende af minen ved midterribben ned mod stilken; ved klækningen kryber puppen ud fra minen langs stilken udenfor den nu sammenfoldede bladplade.



Miner af *Phyllonorycter leucographella* på Ildtorn, F: NG8944 Stige, henholdsvis sept. 2001 og nederst 29.02.2008. Foto OB

Busken Ildtorn bliver importeret fra udlandet, og derved indslæbes *leucographella* til landet, akkurat som *Phyllonorycter platani* er blevet det med Platantræet. Sommerfuglene spredes derved langsomt rundt i landet, men dyret flyver også selv aktivt rundt til nye levesteder.

P. leucographella's udbredelse er oprindelig Sydeuropæisk, idet den blev beskrevet fra det sydlige Italien i 1869. Den blev fundet nord for Alperne i Schweiz i 1976 og siden i Østrig og Tyskland. Derefter er arten kendt fra Belgien, Holland og Sydvestengland. Da vi henter mange havevækster hjem fra fx Holland, er det ikke så underligt, vi før eller siden ville få dyret indslæbt.

I 1995 rapporteres dyret fundet som larve i NEZ: København, Søborg den 1. april. I 1997 meldes den yderligere fundet i NEZ: København Ø og Frederiksberg. I 1999 meldes der larver fra NEZ: Kastrup og fra LFM: Møn, Mandemarke. Desuden meldes den nu så almindelig i København, at den også angriber beslægtede træer og buske som Kirsebær, Hvidtjørn og Røn. I 2000 meldes arten fra LFM: Gedesby, Vestermæs Strand og Nakskov samt fra NWZ: Kalundborg.

Da *leucographella* således nu så ud til at have fart i udbredelsen mod Fyn, syntes jeg, det måske var en ide at gå udenfor døren og se, om arten også levede op ad min mur. Det tog ikke mange sekunder at konstatere dens tilstedeværelse den 22. april 2001. Jeg plukkede 6 miner og klækkede indendørs ret hurtigt 3 eksemplarer, resten var snyltede. Senere fra august har jeg så yderligere klækket nogle stykker af 2. generationen.

Arten er ikke særlig talrig på min vestvendte habitat, der nok ikke er helt så varm som det optimale for arten. Men det mest underlige er, at jeg ikke har set dyret ved lyset, der står opstillet 5-7 m fra, hvor Ildtornen vokser. Det ser dog ud til, at der har været nogle få miner af 2. generationen på et nærtstående træ af paradisæble, men de var klækket, inden de blev opdaget.

Jeg ved ikke hvor længe, *P. leucographella* har levet her i haven i Stige, men den må bestemt være flere steder på Fyn. Det gælder om at finde ud af, hvor der gror Ildtorn, og den røber sig tydeligst ved sine lysende orangerøde bær i efter-sommeren. Der kan findes miner hele året, men flest og tydeligst i februar-maj og august-september.